

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

ĐINH VĂN THÀNH

THỰC TRẠNG VÀ HIỆU QUẢ MÔ HÌNH QUẢN LÝ
TĂNG HUYẾT ÁP TẠI TUYẾN Y TẾ CƠ SỞ,
TỈNH BẮC GIANG

LUẬN ÁN TIẾN SỸ Y HỌC

THÁI NGUYÊN - 2015

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN**

ĐINH VĂN THÀNH

**THỰC TRẠNG VÀ HIỆU QUẢ MÔ HÌNH QUẢN LÝ
TĂNG HUYẾT ÁP TẠI TUYẾN Y TẾ CƠ SỞ
TỈNH BẮC GIANG**

Chuyên ngành: VỆ SINH XÃ HỘI HỌC VÀ TỔ CHỨC Y TẾ

Mã số: 62.72.01.64

LUẬN ÁN TIẾN SỸ Y HỌC

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC:

- 1. PGS.TS. Nguyễn Văn Sơn**
- 2. PGS.TS Nguyễn Tiến Dũng**

THÁI NGUYÊN - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của tôi, được tiến hành, thực hiện nghiêm túc, trung thực. Các số liệu, thông tin và kết quả nghiên cứu trong Luận án do tôi thu thập là trung thực và chưa được công bố trong bất kỳ công trình nghiên cứu khoa học của tác giả nào trong nước và nước ngoài.

Tôi xin cam đoan các thông tin trích dẫn trong Luận án đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, tháng 7 năm 2015

NGHIÊN CỨU SINH

Đinh Văn Thành

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành chương trình học tập và Luận án tốt nghiệp, với lòng kính trọng và biết ơn sâu sắc, tôi xin chân thành cảm ơn tới:

PGS.TS. Nguyễn Văn Sơn – Hiệu trưởng Trường Đại học Y - Dược, Đại học Thái Nguyên; PGS.TS. Nguyễn Tiến Dũng - Phó Hiệu trưởng, Trường Đại học Y - Dược, Đại học Thái Nguyên là người thầy luôn tận tình hướng dẫn, giúp đỡ tôi trong quá trình nghiên cứu và hoàn thành Luận án.

Các thầy cô giáo Khoa Y tế công cộng, Trường Đại học Y - Dược, Đại học Thái Nguyên đã giảng dạy, hướng dẫn, tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành Luận án.

Ban Giám hiệu, Phòng Đào tạo Trường Đại học Y - Dược, Đại học Thái Nguyên, đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành Luận án.

Sở Y tế tỉnh Bắc Giang, Bệnh viện huyện Tân Yên, Bệnh viện huyện Yên Dũng, Trạm Y tế xã Liên Sơn, Trạm Y tế xã Lãng Sơn, UBND huyện Tân Yên và huyện Yên Dũng, Bệnh viện Đa khoa tỉnh Bắc Giang và Bệnh viện Sản Nhi Bắc Giang đã tạo điều kiện thuận lợi giúp đỡ tôi trong quá trình thực hiện nghiên cứu để hoàn thành Luận án..

Gia đình, đồng nghiệp, những người bạn thân thiết đã luôn giúp đỡ, động viên, khích lệ, chia sẻ khó khăn trong thời gian tôi học tập để hoàn thành khóa học.

Xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 7 năm 2015

NGHIÊN CỨU SINH

Đình Văn Thành

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Nghĩa của chữ viết tắt
BHYT	Bảo hiểm y tế
BV	Bệnh viện
CSHQ	Chỉ số hiệu quả
ĐCLS	Điều chỉnh lối sống
ĐT	Điều trị
ESH	European Society of Hypertension (Hiệp hội tăng huyết áp châu Âu)
GDSK	Giáo dục sức khỏe
HA	Huyết áp
HAMT	Huyết áp mục tiêu
HQCT	Hiệu quả can thiệp
ISH	International Society of Hypertension (Hiệp hội tăng huyết áp thế giới)
JNC	Joint National Committee (Liên Ủy ban Quốc gia Hoa Kỳ)
NVYTTB	Nhân viên y tế thôn bản
QL	Quản lý
TBMMN	Tai biến mạch máu não
THA	Tăng huyết áp
TYT	Trạm y tế
TT-GDSK	Truyền thông giáo dục sức khỏe
WHO	World Health Organization – Tổ chức Y tế Thế giới
YTNC	Yếu tố nguy cơ

MỤC LỤC

Nội dung	Trang
Lời cam đoan.....	i
Lời cảm ơn	ii
Danh mục các chữ	iii
Mục lục.....	iv
Danh mục bảng.....	v
Danh mục biểu đồ	viii
Danh mục sơ đồ, bản đồ	ix
Danh mục hộp kết quả định tính	x
ĐẶT VẤN ĐỀ.....	1
Chương 1. TỔNG QUAN TÀI LIỆU	3
1.1. Một số vấn đề về tăng huyết áp.....	3
1.2. Thực trạng quản lý tăng huyết áp.....	14
1.3. Một số mô hình quản lý tăng huyết áp.....	26
Chương 2. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	33
2.1. Đối tượng nghiên cứu.....	33
2.2. Thời gian nghiên cứu	33
2.3. Địa điểm nghiên cứu	33
2.4. Phương pháp nghiên cứu.....	35
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	53
3.1. Thực trạng quản lý tăng huyết áp tại tuyến y tế cơ sở ở tỉnh Bắc Giang..	53
3.2. Hiệu quả của mô hình “Phối hợp tuyến y tế cơ sở trong quản lý tăng huyết áp”	66
Chương 4. BÀN LUẬN	85
4.1. Thực trạng quản lý tăng huyết áp tại tuyến y tế cơ sở ở tỉnh Bắc Giang..	85
4.2. Hiệu quả của mô hình “Phối hợp tuyến y tế cơ sở trong quản lý tăng huyết áp”	96
4.3. Những khó khăn khi triển khai mô hình.....	110
4.4. Tính mới của đề tài.....	111
KẾT LUẬN	113
KHUYẾN NGHỊ.....	115
TÀI LIỆU THAM KHẢO	

DANH MỤC BẢNG

Tên bảng	Trang
Bảng 1.1. Phân độ huyết áp.....	8
Bảng 1.2. Hướng dẫn điều trị tăng huyết áp của WHO/ISH	11
Bảng 1.3. Hướng dẫn điều trị tăng huyết áp của JNC VII.....	12
Bảng 1.4. Kết quả thực hiện Chương trình quốc gia về quản lý tăng huyết áp ở một số xã của huyện Tân Yên	24
Bảng 1.5. Kết quả thực hiện Chương trình quốc gia về quản lý tăng huyết áp ở một số xã của huyện Yên Dũng	24
Bảng 3.1. Thông tin chung của đối tượng nghiên cứu.....	53
Bảng 3.2 Phân loại tăng huyết áp của đối tượng nghiên cứu.....	54
Bảng 3.3. Tỷ lệ đối tượng nghiên cứu đã từng được đo huyết áp.....	54
Bảng 3.4. Tỷ lệ đối tượng nghiên cứu đã được phát hiện tăng huyết áp	54
Bảng 3.5. Hoàn cảnh đã phát hiện người tăng huyết áp	55
Bảng 3.6. Cơ sở y tế phát hiện người tăng huyết áp	55
Bảng 3.7. Tỷ lệ điều trị tăng huyết áp và nơi điều trị của đối tượng nghiên cứu	56
Bảng 3.8. Tỷ lệ các hình thức đã điều trị đối tượng nghiên cứu.....	56
Bảng 3.9. Công tác quản lý tăng huyết áp của đối tượng nghiên cứu	57
Bảng 3.10. Nơi đã quản lý tăng huyết áp của đối tượng nghiên cứu	57
Bảng 3.11. Công tác tư vấn, truyền thông về phòng và chống tăng huyết áp ...	58
Bảng 3.12. Thẻ bảo hiểm y tế liên quan với quản lý tăng huyết áp.....	63
Bảng 3.13. Nghề nghiệp liên quan với quản lý tăng huyết áp	63
Bảng 3.14. Trình độ học vấn liên quan với quản lý tăng huyết áp	63
Bảng 3.15. Lứa tuổi liên quan với quản lý tăng huyết áp	64
Bảng 3.16. Giới tính liên quan với quản lý tăng huyết áp	64
Bảng 3.17. Kết quả tập huấn quản lý tăng huyết áp cho nhân viên y tế thôn bản của xã Liên Sơn.....	69

Bảng 3.18. Kết quả tập huấn quản lý tăng huyết áp cho Bệnh viện huyện Tân Yên và Trạm Y tế xã Liên Sơn	70
Bảng 3.19. Kết quả tư vấn cho người tăng huyết áp ở hai địa điểm nghiên cứu trước thời điểm can thiệp	70
Bảng 3.20. Chỉ số hiệu quả của tư vấn cho người tăng huyết áp ở địa điểm can thiệp	71
Bảng 3.21. Chỉ số hiệu quả của tư vấn cho người tăng huyết áp ở địa điểm đối chứng.....	71
Bảng 3.22. Hiệu quả của tư vấn ở hai địa điểm nghiên cứu cho người tăng huyết áp	71
Bảng 3.23. Các yếu tố nguy cơ của người tăng huyết áp ở hai địa điểm nghiên cứu trước can thiệp.....	72
Bảng 3.24. Chỉ số hiệu quả về yếu tố nguy cơ của người tăng huyết áp ở địa điểm can thiệp	72
Bảng 3.25. Chỉ số hiệu quả về yếu tố nguy cơ của người tăng huyết áp ở địa điểm đối chứng.....	73
Bảng 3.26. Hiệu quả can thiệp về yếu tố nguy cơ ở người tăng huyết áp	73
Bảng 3.27. Công tác quản lý người tăng huyết áp của địa điểm nghiên cứu trước can thiệp.....	74
Bảng 3.28. Chỉ số hiệu quả quản lý người tăng huyết áp ở địa điểm can thiệp	75
Bảng 3.29. Chỉ số hiệu quả quản lý người tăng huyết áp ở địa điểm đối chứng	75
Bảng 3.30. Hiệu quả can thiệp quản lý người tăng huyết áp	76
Bảng 3.31. Kết quả của công tác quản lý tăng huyết áp tại trạm y tế xã và tại bệnh viện huyện ở địa điểm can thiệp.....	79
Bảng 3.32. Biến chứng tăng huyết áp của người tăng huyết áp ở 2 địa điểm nghiên cứu trước can thiệp.....	80
Bảng 3.33. Biến chứng tăng huyết áp của đối tượng nghiên cứu trước và sau can thiệp ở địa điểm can thiệp.....	80

Bảng 3.34. Biến chứng tăng huyết áp của đối tượng nghiên cứu ở địa điểm đối chứng trước và sau điều tra	81
Bảng 3.35. Tỷ lệ các loại biến chứng của tăng huyết áp ở hai địa điểm nghiên cứu sau can thiệp	81
Bảng 3.36. Tỷ lệ biến chứng tăng huyết áp sau can thiệp của nhóm được quản lý và không được quản lý ở hai địa điểm nghiên cứu	82
Bảng 3.37. Tỷ lệ người tăng huyết áp bị tử vong sau can thiệp ở hai địa điểm nghiên cứu	82
Bảng 3.38. Tử vong do biến chứng tăng huyết áp của đối tượng được quản lý và không được quản lý ở hai địa điểm nghiên cứu	82

DANH MỤC BIỂU ĐỒ

Tên biểu đồ	Trang
Biểu đồ 3.1. Tỷ lệ yếu tố nguy cơ của người tăng huyết áp được quản lý tại địa điểm can thiệp trong thời gian can thiệp.....	74
Biểu đồ 3.2. Tỷ lệ người tăng huyết áp được quản lý ở địa điểm can thiệp	76
Biểu đồ 3.3. Tỷ lệ thực hiện quản lý đúng của người tăng huyết áp được quản lý ở địa điểm can thiệp	77
Biểu đồ 3.4. Nơi đăng ký bảo hiểm y tế và tỷ lệ người THA được quản lý tại Trạm Y tế xã ở địa điểm can thiệp.....	77
Biểu đồ 3.5. Tỷ lệ đạt huyết áp mục tiêu của người tăng huyết áp được quản lý ở địa điểm can thiệp	78
Biểu đồ 3.6. Tỷ lệ quản lý người tăng huyết áp của các cơ sở y tế ở hai địa điểm nghiên cứu	78
Biểu đồ 3.7 Tỷ lệ người THA được quản lý tại các cơ sở y tế ở địa điểm can thiệp.....	79